

Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2005/06:20 Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m. jämte sex motioner som har väckts med anledning av propositionen. Propositionen bygger på en överenskomst mellan regeringen och Miljöpartiet.

I propositionen föreslås att vid gemensam vårdnad om ett barn skall det allmänna barnbidraget betalas ut till den förälder som av föräldrarna gemensamt anmäls till Försäkringskassan som mottagare av barnbidraget. Om det inte görs någon anmälan skall bidraget utbetalas till modern.

Vidare föreslås att för särlevande föräldrar med gemensam vårdnad om ett barn som har växelvis boende hos föräldrarna införs en möjlighet att efter anmälan av båda föräldrarna dela barnbidraget så att hälften utbetalas till vardera föräldern. Dessutom föreslås att bidraget får delas även efter anmälan av endast en förälder, under förutsättning att det finns en lagakraftvunnen dom eller ett av socialnämnden godkänt avtal om växelvis boende, såvida inte den andra föräldern visar att sådant boende inte föreligger. Bidraget föreslås också kunna delas på anmälan av en förälder om underhållsstöd utgår vid växelvis boende.

För särlevande föräldrar som delar på barnbidraget föreslås att flerbarnstillägget delas proportionerligt i förhållande till antalet barnbidrag som föräldrarna uppbär.

I propositionen föreslås vidare att en möjlighet att dela rätten till vårdbidrag, och inte enbart utbetalningen, införs när båda föräldrarna ansöker om detta. Om endast en av föräldrarna ansöker om delad rätt till vårdbidrag får bidraget delas vid växelvis boende enligt samma kriterier som gäller för delat barnbidrag.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna.

I ärendet finns två gemensamma reservationer av m, fp, kd, v och c om avslag på förslaget om delat barnbidrag och vårdbidrag i de fall en förälder motsätter sig delning samt om ett tillkännagivande om en samlad utredning om bidragsregler m.m. som påverkar barn till särlevande föräldrar. I övrigt finns ytterligare två reservationer och fyra särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m.	5
Reservationer	13
1. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (m, fp, kd, v, c)	13
2. Obligatorisk anmälan om mottagare av barnbidrag, punkt 2 (fp)	14
3. Ekonomisk rådgivning, punkt 3 (fp)	15
4. Samlad utredning om bidrag m.m. som påverkar barn, punkt 5 (m, fp, kd, v, c)	15
Särskilda yttranden	17
1. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (m, c)	17
2. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (kd)	17
3. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (v)	18
4. Underhållsbidrag vid växelvis boende, punkt 4 (fp)	18
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Propositionen	19
Följdmotioner	19
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	21
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas förslag	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Delat barnbidrag och vårdbidrag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag och lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:20 och avslår motionerna 2005/06:Sf12, 2005/06:Sf13 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sf14 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sf15 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Sf16 yrkandena 1–3 och 2005/06:Sf17 yrkande 1.

Reservation 1 (m, fp, kd, v, c)

2. Obligatorisk anmälan om mottagare av barnbidrag

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf15 yrkande 1.

Reservation 2 (fp)

3. Ekonomisk rådgivning

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf15 yrkande 5.

Reservation 3 (fp)

4. Underhållsbidrag vid växelvis boende

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf15 yrkande 4.

5. Samlad utredning om bidrag m.m. som påverkar barn

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf17 yrkande 2.

Reservation 4 (m, fp, kd, v, c)

Stockholm den 16 februari 2006

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Anita Jönsson (s), Per Westerberg (m), Linnéa Darell (fp), Mona Berglund Nilsson (s), Mariann Ytterberg (s), Ulla Hoffmann (v), Lennart Klockare (s), Tobias Billström (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Solveig Hellquist (fp), Birgitta Carlsson (c), Anna Lilliehöök (m), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp) och Kurt Kvarnström (s).

Redogörelse för ärendet

I juli 2004 gav regeringen Riksförsäkringsverket (sedan den 1 januari 2005 Försäkringskassan) i uppdrag att analysera och pröva förutsättningarna för en mer könsneutral lagstiftning avseende det allmänna barnbidraget och flerbarnstillägget. Försäkringskassan överlämnade i mars 2005 rapporten Utredning om könsneutralt och delat barnbidrag. Rapporten har remissbehandlats.

I juni 2005 överlämnade Försäkringskassan till regeringen ett förslag till lag om ändring i lagen om handikappersättning och vårdbidrag. Försäkringskassans förslag innebär att föräldrar med gemensam vårdnad skall få möjlighet att dela rätten till vårdbidrag. Förslaget har remissbehandlats.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen och Miljöpartiet.

Sex motioner har väckts med anledning av propositionen (se bilaga 1).

Under beredningen av ärendet har utskottet hållit en utfrågning med Barnombudsmannen, Jämställdhetsombudsmannen, Socialstyrelsen, TCO och Sveriges Makalösa Föräldrar. Vid utfrågningen deltog även Försäkringskassan och Socialdepartementet.

Utskottets överväganden

Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Vid gemensam vårdnad om ett barn utbetalas barnbidraget till den förälder som av föräldrarna gemensamt anmäls som mottagare. Om ingen anmälan görs utbetalas barnbidraget till modern.

För särlevande föräldrar med gemensam vårdnad om ett barn som har växelvis boende hos föräldrarna kan barnbidraget delas så att hälften utbetalas till vardera föräldern. Gör endast en av föräldrarna anmälan om delat barnbidrag får bidraget ändå delas i vissa angivna situationer. Vid en delning av barnbidraget delas flerbarnstillägget proportionerligt i förhållande till antalet barnbidrag som föräldrarna uppbär.

Rätten till vårdbidrag kan delas av föräldrar som ansöker om detta. Också vårdbidraget får delas efter anmälan av endast en av föräldrarna i vissa angivna situationer. Om ett delat vårdbidrag avser flera barn erhåller vardera föräldern hälften av den del av bidraget som belöper på respektive barn som omfattas av delningen. Beslut om delad rätt till vårdbidrag som avser ett barn får delegeras till tjänsteman vid Försäkringskassan.

Riksdagen bör därmed bifalla regeringens förslag och avslå motionsyrkanden om avslag helt eller delvis, och om bl.a. obligatorisk anmälan om utbetalning och om fördelning av kostnadsansvar.

Vidare bör riksdagen avslå motionsyrkanden om ekonomisk rådgivning för särboende föräldrar och om en samlad utredning om bidrag m.m. som påverkar barn.

Jämför reservationerna 1 (m, fp, kd, v, c), 2 (fp), 3 (fp) och 4 (m, fp, kd, v, c) samt särskilda yttrandena 1 (m, c), 2 (kd), 3 (v) och 4 (fp).

Gällande ordning

Barnbidrag

Barnbidrag utges med 12 600 kr per barn och år (1 050 kr per månad). Flerbarnstillägg utges med 100 kr per månad för det andra barnet, 354 kr per månad för det tredje barnet, 860 kr per månad för det fjärde barnet och 1 050 kr per månad för det femte och varje ytterligare barn.

Förlängt barnbidrag utbetalas med samma belopp som barnbidraget fr.o.m. kvartalet efter det att barnet har fyllt 16 år om barnet studerar vid grundskola eller deltar i viss annan motsvarande utbildning.

Enligt 4 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag har en förälder som har ensam vårdnad om ett barn rätt att uppbära barnbidraget. Då ett barn står under föräldrarnas gemensamma vårdnad betalas barnbidraget ut till barnets mor, eller om föräldrarna gjort anmälan om det, till barnets far. Bor barnet varaktigt tillsammans med endast en av föräldrarna, har efter anmälan den föräldern rätt att uppbära barnbidraget. Vid bedömningen av vem som barnet anses bo varaktigt med får samtliga faktorer, inte bara var barnet är folkbokfört, vägas in.

Flerbarnstillägg är knutet till barnbidraget, men det är en förmån för hela familjen för samtliga barn som berättigar till sådant tillägg medan barnbidrag avser ett bestämt barn.

Studiehjälp betalas ut till den studerandes föräldrar eller någon annan vårdnadshavare enligt samma grunder som tillämpas vid utbetalning av barnbidrag. Om den studerande är myndig betalas studiehjälpen ut till honom eller henne själv. Till barn som berättigar till flerbarnstillägg räknas även barn som har förlängt barnbidrag eller studiehjälp.

Vårdbidrag

Vårdbidrag, som utbetalas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån, relateras till prisbasbeloppet, vilket för 2005 är 39 400 kr. Hel förmån utgör 250 % av prisbasbeloppet.

Enligt 8 § lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag har en förälder rätt till vårdbidrag för barn t.o.m. juni månad det år då barnet fyller 19 år om barnet på grund av sjukdom, utvecklingsstörning eller annat funktionshinder behöver särskild tillsyn och vård under minst sex månader eller det på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder uppkommer merkostnader. Själva rätten till vårdbidraget kan enligt Försäkringskassans praxis endast tillkomma en av föräldrarna.

Vid gemensam vårdnad gäller enligt 18 § att om båda föräldrarna i princip har rätt till vårdbidrag betalas bidraget ut till den förälder som står för den huvudsakliga tillsynen och vården av barnet. Två föräldrar som är överens och som båda tar del i vården om barnet kan emellertid erhålla delad utbetalning av vårdbidraget. I sådana fall betalas hälften av vårdbidraget ut till var och en av dem.

Ett barn behöver inte ha växelvis boende hos sina båda föräldrar för att vårdbidraget skall kunna delas mellan dem, om de är ense om det.

Propositionen

Barnbidrag

I propositionen föreslås att vid gemensam vårdnad skall det allmänna barnbidraget betalas ut till den förälder som av föräldrarna gemensamt anmäls som mottagare av barnbidraget. Enligt propositionen svarar de föreslagna reglerna på ett bättre sätt än nuvarande regler mot samhällets övriga jämställdhetssträvanden. I propositionen anges dock att eftersom det är angeläget att barnbidrag skall kunna betalas ut snarast möjligt efter barnets födelse och Försäkringskassan därvid inte skall behöva avvakta en prövning av frågor rörande faderskap och vårdnad kan inte utbetalningen i alla lägen göras könsneutral.

I propositionen anges att de flesta föräldrar, även efter en separation, har gemensam vårdnad om sina barn. Samtidigt har växelvis boende, dvs. när ett barn vars föräldrar inte bor tillsammans är varaktigt bosatt hos båda föräldrarna, ökat under de senaste åren. Mot bakgrund härav anser regeringen att dagens bestämmelser om att barnbidraget endast utbetalas till en av föräldrarna bör ändras. De föreslagna reglerna underlättar för föräldrarna att ta ett gemensamt ansvar för barnets försörjning, även när föräldrarna bor isär. De ger också enligt propositionen en tydlig signal om att båda föräldrarna har ett gemensamt ansvar för barnet, bl.a. när det gäller försörjningen.

Delning bör i vissa fall kunna ske efter anmälan av endast en förälder om det finns en dom eller ett avtal om växelvis boende, såvida inte den andra föräldern visar att växelvis boende inte föreligger. Utbetalas underhållsstöd enligt bestämmelserna om växelvis boende barn i lagen (1996:1030) om underhållsstöd bör det dock vara tillräckligt för att dela bidraget på ansökan av endast en förälder.

När det gäller flerbarnstillägget är det regeringens uppfattning att delningen skall motsvara antalet barnbidrag som föräldrarna uppbär och att flerbarnstillägg endast skall kunna utges till en förälder som uppfyller grunderna för flerbarnstillägg, dvs. har flera barn boende hos sig. Flerbarnstillägget för särlevande föräldrar som delar på barnbidraget föreslås därför delas proportionerligt i förhållande till antalet barnbidrag som föräldrarna uppbär.

En konsekvens av förslaget är att det totala belopp som betalas ut i flerbarnstillägg till två särlevande föräldrar i vissa fall ökar och i vissa fall minskar i jämförelse med det belopp som i dag betalas ut i flerbarnstillägg, allt jämfört med om hela flerbarnstillägget hade betalats ut till en förälder.

Beträffande ekonomiska konsekvenser av förslaget är det regeringens bedömning att de nya reglerna för flerbarnstillägg inte kommer att leda till några ökade eller minskade utgifter för staten eller kommunerna.

De föreslagna regeländringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Vårdbidrag

Enligt regeringen leder dagens bestämmelse om delning av utbetalningen av vårdbidraget till onödiga tvister mellan föräldrar bl.a. genom att den gör det möjligt för den ena föräldern att hindra den andre från att ta del av vårdbidraget. För att skapa förutsättningar för en mer rättvis fördelning av vårdbidraget bör möjligheterna att dela bidraget utökas så att det i vissa fall är tillräckligt att ena föräldern begär att delning skall ske. Med hänsyn till att det i enskilda fall kan vara aktuellt med både delat vårdbidrag och delat barnbidrag finns det anledning att ha likartade regler om delning av dessa bidrag. På ansökan av ena föräldern bör rätten till vårdbidrag därför kunna delas i motsvarande fall som föreslås för allmänt barnbidrag.

Om bidraget skall kunna delas även på begäran av endast ena föräldern förutsätter detta att det är rätten till bidraget som skall delas. Med hänsyn till att vårdbidrag beviljas först efter ansökan bör delning kunna ske först efter ansökan.

I propositionen anförs att även om reglerna för vårdbidrag är könsneutrala kan de drabba män och kvinnor olika. Andelen kvinnliga mottagare av vårdbidrag var 88 % i mars 2005. Detta är ett tydligt uttryck för de rådande attityder och förväntningar som finns hos omgivningen och oss själva när det gäller omsorg och omvårdnad av barn och familj. Det innebär också att män drabbas mer än kvinnor av en vägran att dela utbetalningen av vårdbidraget. Det är regeringens uppfattning att med ett regelverk som tillåter två föräldrar att ha rätten till bidrag skulle vårdbidraget vara mer könsneutralt.

Regeringen bedömer att de marginella administrativa kostnader som förslaget innebär kan hanteras inom nuvarande ekonomiska ramar.

De föreslagna regeländringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Motionerna

Carl-Axel Roslund och Cecilia Magnusson (m) yrkar i motion Sf12 avslag på propositionen. Motionärerna anser att med förslaget blir staten problemlösaren. Ett överklagande av en framtvungad delning kan leda till stora kostnader och bevisproblem vid en domstolsprocess. En delning av flerbarnstillägg medför även en komplicerad räkneexercis. Dessutom kan vissa ensamstående löpa en större risk att bli föremål för försörjningsstöd.

Torsten Lindström m.fl. (kd) yrkar i motion Sf14 yrkande 1 avslag på propositionen. I yrkande 2 begärs att regeringen återkommer med ett nytt förslag till möjlighet att dela barnbidraget. Motionärerna är i princip positiva till att barnbidrag skall kunna delas. Nu föreliggande förslag riskerar emellertid att frambringa boendelösningar som inte är för barnets bästa. Det finns vidare en uppenbar risk att fler motsätter sig växelvis boende på grund av risken att bli av med barnbidraget. Likaså finns risken att fler önskar växelvis boende för att få halva barnbidraget och slippa underhållsskyldighet. I motionen anförs att barnets bästa och inte könsneutralitet bör

vara vägledande för förslaget. Vidare bör ”mjuka övergångar” mellan olika boendelösningar möjliggöras. Ett nytt förslag bör också beakta de samlade effekterna av samtliga ekonomiska stöd, t.ex. bostadsbidrag och underhållsstöd.

Per Westerberg m.fl. (m) begär i motion Sf13 yrkande 1 avslag på förslaget att barnbidrag skall kunna delas vid växelvis boende efter anmälan av endast en förälder. Motionärerna anser att det är bra att öppna för en ordning där barnbidraget kan delas mellan föräldrarna men anser att det inte skall vara tillräckligt att endast en av föräldrarna vill dela barnbidraget. En möjlighet till delat barnbidrag när föräldrarna inte är överens om det kan leda till fler konflikter. Vidare bör med en sådan lösning förutsättas att även de stora kostnaderna för ett barn, framför allt för barnomsorgen, delas. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att barnbidraget vid växelvis boende bör gå till den förälder som bär huvudansvaret för barnets kostnader. Motionärerna anser att regeringen bör se över detta och återkomma med förslag.

I motion Sf15 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkandena 2 och 3 begärs avslag på förslaget om möjlighet för endast en förälder att begära delning av barnbidrag och vårdbidrag. Motionärerna motsätter sig att en av föräldrarna skall kunna tvinga fram en delning mot den andres vilja. En framtvingad delning kan leda till fler tvister och låsa föräldrarna vid en uppgörelse om växelvis boende utan hänsyn till barnets skiftande behov under uppväxten.

I motion Sf16 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (v) yrkande 1 begärs avslag på förslaget om delat barnbidrag vid växelvis boende och delat vårdbidrag. I motionen anges att ensamstående kvinnor med barn har en ekonomiskt svårare situation än andra hushåll. Förslaget att barnbidraget och vårdbidraget skall kunna delas om en av föräldrarna begär det och mot den andra förälderns vilja riskerar enligt motionärerna att minska ensamstående mödrars disponibla inkomst eftersom växelvis boende inte i sig ger några garantier för att även kostnadsansvaret delas lika mellan vårdnadshavarna. I yrkande 2 begärs förslag om obligatorisk gemensam anmälan om delat barnbidrag vid växelvis boende. En gemensam obligatorisk anmälan bör enligt motionärerna utgöra en tillräcklig garanti för att även utgifter delas lika mellan föräldrarna. I syfte att finna en lämplig metod för en redovisning av hur kostnadsansvaret fördelar sig mellan föräldrarna vid växelvis boende begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur ett motsvarande förfarande som det för umgängesavdrag skulle kunna utformas gällande barnbidraget.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) yrkar i motion Sf17 yrkande 1 avslag på förslaget om att barnbidraget vid växelvis boende skall kunna delas enbart på anmälan från den ena föräldern. Motionärerna menar att en sådan möjlighet kan ge negativa effekter för samsyn mellan föräldrarna. De kan t.ex. bli osams om tidsfördelningen.

I motion Sf15 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om obligatorisk anmälan av vem av föräldrarna som skall få barnbidraget. Detta bör enligt motionärerna ske inom några få månader efter, eller lämpligen redan i samband med, barnets födelse. Föräldrarna skall då ansöka om barnbidraget samt ange till vem bidraget skall betalas. Detta skulle ge en mer könsneutral lagstiftning. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om underhållsbidrag vid växelvis boende. Motionärerna anser att regeringen bör återkomma med förslag om att den av föräldrarna som har högre inkomst bör betala underhåll för barnen till den med lägre inkomst. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda frågan om att införa en skyldighet för kommunerna att bistå med ekonomisk rådgivning för särboende föräldrar. Motionärerna anför att i dag har kommunerna skyldighet att bistå med rådgivning om vårdnad, boende och umgänge men inte om de ekonomiska frågor som hör till. För att minimera risken att barn far illa bör sådan rådgivning alltid finnas tillgänglig för den som vill.

I motion Sf17 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en samlad utredning ur ett barnperspektiv om de bidrags- och underhållsregler som påverkar barn till föräldrar som gått skilda vägar.

Utskottets ställningstagande

I propositionen föreslås att barnbidraget, vid gemensam vårdnad, i första hand skall betalas ut till den förälder som av föräldrarna gemensamt anmäls som mottagare av barnbidraget. Endast om det inte görs någon anmälan har barnets mor rätt att uppbära barnbidraget. Utskottet delar regeringens bedömning att de föreslagna reglerna på ett bättre sätt svarar mot samhällets jämställdhetssträvanden, även om utbetalningen inte i alla lägen kan göras könsneutral. Att utbetalning till modern sker först om det inte kommer in någon anmälan från föräldrarna ger signaler och påverkar beteenden. Regeländringen ger också en tydlig signal om att båda föräldrarna har ett ansvar för barnet, både vad gäller omsorg och försörjning. Utskottet anser vidare i likhet med regeringen att det är angeläget att barnbidraget kan betalas ut snarast möjligt efter barnets födelse och att en prövning av frågor rörande faderskap och vårdnad inte skall behöva avvaktas. Utskottet ställer sig därför inte bakom yrkandet i motion Sf15 om obligatorisk anmälan av mottagare.

I dag finns det inte någon möjlighet för föräldrar att mellan sig dela utbetalningen av barnbidraget. De flesta föräldrar har gemensam vårdnad om sina barn, och detta gäller även efter en separation mellan föräldrarna. Under de senaste åren har växelvis boende ökat, och alltfler föräldrar har efter en separation ett fortsatt gemensamt ekonomiskt ansvar för barnens försörjning. Utskottet delar regeringens bedömning att denna utveckling visar på behovet av att också ändra dagens regler för utbetalning av barnbidrag. Det är viktigt att uppmuntra båda föräldrarna att ta ett gemensamt ansvar för sina barn även efter en separation.

Utskottet kan konstatera att det vid utskottets utfrågning liksom i vissa remissvar har framförts skilda uppfattningar när det gäller frågan huruvida införandet av möjligheten att dela barnbidraget, när en förälder motsätter sig det, förutsätter att även ansvaret för de stora kostnaderna, för t.ex. barnomsorgen, kan delas. Förslaget i propositionen om att barnbidraget skall kunna delas mellan föräldrar med gemensam vårdnad och där barnet bor växelvis hos föräldrarna ger, enligt utskottets mening, en tydlig signal om att båda föräldrarna har ett gemensamt ansvar för barnet, både vad gäller omsorg och försörjning. Föräldrar som faktiskt delar på omvårdnaden av barnen måste också behandlas som fullvärdiga föräldrar, och lagstiftningen bör vara könsneutral för att i alla avseenden främja båda föräldrarnas relation till barnet. Utskottet delar regeringens bedömning att föräldrarnas insikt om att barnbidraget kan delas även om de är oense i viss mån kan bidra till att föräldrar kommer överens i frågor som rör barnets boende och försörjning. Fastställandet av avgifter för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg tillhör kommunernas ansvarsområde. Dessa och övriga kostnader för barnen och fördelningen av dessa mellan föräldrarna kan variera över tid. Utskottet kan i likhet med regeringen inte se att det skulle vara möjligt eller lämpligt att låta barnbidraget vara kopplat till enskilda föräldrars kostnader för barnen. Med anledning av att det i motioner framförts att en delning kan komma att drabba redan ekonomiskt utsatta grupper vill utskottet också peka på att regeringen har lämnat förslag på förbättringar inom bl.a. underhållsstöd och bostadsbidrag till barnfamiljer i syfte att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer.

Beträffande flerbarnstillägget anser utskottet i likhet med regeringen att detta skall, för särlevande föräldrar som delar på barnbidraget, delas proportionerligt i förhållande till antalet barnbidrag som föräldrarna uppbär.

I dag kan föräldrar som är överens om det erhålla delad utbetalning av vårdbidraget. Den förälder som ansökt om och som fått rätt till vårdbidrag kan dock hindra att den andra föräldern får del av vårdbidraget, trots att även den föräldern i princip har rätt till vårdbidrag. Utskottet delar regeringens bedömning att det kan framstå som stötande att en av föräldrarna kan uppbära ett vårdbidrag som grundas på barnets samlade vård- och tillsynsbehov och merkostnadernas storlek även om den andra föräldern utför stora delar av såväl vården som tillsynen och står för en stor del av merkostnaderna. Utskottet anser därför att rätten till vårdbidrag bör kunna delas om det finns en lagakraftvunnen dom, ett av socialnämnden godkänt avtal om växelvis boende eller om underhållsstöd lämnas till barnet enligt reglerna för växelvis boende i lagen om underhållsstöd.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändringar i lagen om allmänna barnbidrag och lagen om handikappersättning och vårdbidrag samt avstyrker motionerna 2005/06:Sf12, 2005/06:Sf13 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sf14 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sf15 yrkandena 1–3, 2005/06:Sf16 yrkandena 1–3 samt 2005/06:Sf17 yrkande 1.

Utskottet noterar att 2002 års vårdnadskommitté i juni 2005 överlämnade betänkandet Vårdnad – Boende – Umgänge. Barnets bästa, föräldrars ansvar (SOU 2005:43). Kommittén har bl.a. tagit upp frågan om kommunerna bör vara skyldiga att erbjuda samarbetsamtal även beträffande barnets försörjning och om de bör vara skyldiga att hjälpa föräldrar att träffa avtal om underhåll. Kommittén anser att det finns både för- och nackdelar med ett sådant system. Utskottet anser att beredningen av kommitténs betänkande bör avvaktas och avstyrker motion 2005/06:Sf15 yrkande 5.

2002 års vårdnadskommitté anger att frågan om en förälder skall kunna åläggas skyldighet att betala underhållsbidrag till barnet vid växelvis boende inte är helt okomplicerad. Den hänger också samman med frågan om och hur de familjeekonomiska stöden från staten fördelas mellan föräldrarna. Enligt kommittén bör denna fråga ses över i ett större sammanhang där samtliga ekonomiska aspekter kan vägas in i bedömningen. Utskottet förutsätter att regeringen överväger frågan under den fortsatta beredningen och avstyrker motion 2005/06:Sf15 yrkande 4.

I augusti 2004 presenterade en arbetsgrupp i Regeringskansliet rapporten Ekonomiskt utsatta barn (Ds 2004:41). Rapporten visar att bl.a. barn till ensamstående föräldrar är överrepresenterade i gruppen ekonomiskt utsatta. Den allt överskuggande orsaken är enligt rapporten att föräldrarna saknar arbete. Som utskottet ovan påpekat har regeringen i sin strävan att skapa jämlika uppväxtvillkor för alla barn lämnat förslag på förbättringar inom bl.a. underhållsstöd och bostadsbidrag till barnfamiljer. Även införandet av ett barn tillägg till studerande föräldrar inom studiestödssystemet är en satsning på att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer. Utskottet delar regeringens uppfattning att förbättringar inom dessa stöd är fördelningspolitiskt mycket träffsäkra. Enligt utskottets mening bör något tillkännagivande om en utredning om bidrags- och underhållsregler ur ett barnperspektiv inte nu göras. Utskottet avstyrker motion 2005/06:Sf17 yrkande 2.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

- 1. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (m, fp, kd, v, c)**
av Sven Brus (kd), Per Westerberg (m), Linnéa Darell (fp), Ulla Hoffmann (v), Tobias Billström (m), Solveig Hellquist (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen dels antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag med den ändringen att 4 § första stycket skall ha den i bilaga 3 som Reservanternas förslag betecknade lydelsen, dels avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf13 yrkande 1, 2005/06:Sf15 yrkande 2 och 2005/06:Sf17 yrkande 1, bifaller delvis proposition 2005/06:20 och motionerna 2005/06:Sf12, 2005/06:Sf14 yrkande 1, 2005/06:Sf15 yrkande 3 och 2005/06:Sf16 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06:Sf13 yrkande 2, 2005/06:Sf14 yrkande 2 och 2005/06:Sf16 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Det är positivt att barnbidraget nu skall betalas ut till den förälder som av föräldrarna anmäls som mottagare och inte, som i dag, att utbetalningen med automatik görs till modern. I dag finns inte någon möjlighet för föräldrarna att med stöd av lagstiftning dela barnbidraget. Det är därför bra att det nu öppnas en ordning där föräldrarna gemensamt kan anmäla att barnbidraget skall delas vid växelvis boende. Det är viktigt att föräldrarna är överens om en delning då det talar för att de även är överens om bl.a. ansvaret för större kostnader för barnet.

Regeringens förslag om att barnbidrag vid växelvis boende skall kunna delas efter anmälan av endast en förälder kan leda till fler konflikter och tvister och låsa föräldrarna vid en uppgörelse om växelvis boende utan hänsyn till barnets skiftande behov under uppväxten. Förslaget riskerar att frambringa boendelösningar som inte är för barnets bästa, och det finns en uppenbar risk att fler motsätter sig växelvis boende på grund av risken att bli av med barnbidraget eller att fler önskar växelvis boende för att få halva barnbidraget och slippa underhållsskyldighet.

Barnbidraget är inte en belöning till den som tar omsorgsansvar, utan är till för att möta barnets materiella behov. Vid en situation där växelvis boende föreligger finns också ett aktivt delat omsorgsansvar. Däremot ger det växelvisa boendet i sig inga garantier för att även kostnadsansvaret delas mellan vårdnadshavarna.

En möjlighet att dela barnbidraget vid växelvis boende efter anmälan av endast en förälder förutsätter att även de stora kostnaderna för ett barn, framför allt för barnomsorgen, kan delas.

Regeringens förslag om att barnbidrag skall kunna delas även då en av föräldrarna motsätter sig det bör därför avslås.

När det gäller delning av vårdbidraget vid växelvis boende efter anmälan av en förälder kan liknande argument anföras som när det gäller barnbidraget. Regeringens förslag om att vårdbidraget skall kunna delas även då en av föräldrarna motsätter sig det bör därför avslås. Beträffande vårdbidraget kan redan i dag utbetalningen delas mellan föräldrarna om de är överens om det. I propositionen anges att dagens regler om delad utbetalning av vårdbidraget ändras till att avse en delad rätt till vårdbidrag för att de föreslagna reglerna om delat vårdbidrag vid växelvis boende där en förälder motsätter sig delning skall kunna genomföras. Enligt utskottets mening är det därför inte heller nödvändigt att nu genomföra övriga föreslagna ändringar i lagen om handikappersättning och vårdbidrag.

2. Obligatorisk anmälan om mottagare av barnbidrag, punkt 2 (fp)

av Linnéa Darell (fp) och Solveig Hellquist (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf15 yrkande 1.

Ställningstagande

När det gäller utbetalning av barnbidrag finns det en poäng med att betala ut bidraget till modern omedelbart efter födelsen, eftersom moderskapet är känt medan faderskapet kan vara omdiskuterat. I dag föds majoriteten av alla barn som barn till ogifta föräldrar och för dessa barn fastställs faderskapet i efterhand. Det är dock ett förlegat synsätt att lagen utgår från att modern ansvarar för barnen. Inom några få månader efter barnets födelse bör det därför vara obligatoriskt för föräldrarna att ansöka om barnbidraget, med angivande av vem bidraget skall betalas till. Ansökan kan lämpligen göras redan i samband med barnets födelse. Regeringen bör återkomma med ett förslag i enlighet med det anförda.

3. Ekonomisk rådgivning, punkt 3 (fp)

av Linnéa Darell (fp) och Solveig Hellquist (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf15 yrkande 5.

Ställningstagande

I dag har kommunerna en skyldighet att bistå med rådgivning om vårdnad, boende och umgänge, men inte om de ekonomiska frågor som hör till. För att minimera risken att barn får illa bör sådan rådgivning finnas i alla kommuner. Regeringen bör utreda hur en sådan skyldighet skulle formuleras. I arbetet måste också ingå hur mycket kommunernas kostnader kan öka och hur en kompensation för detta skulle utformas. Om föräldrarna bor i olika kommuner får det inte leda till dubbel eller utebliven rådgivning. Kommunen bör inte ha några tvångsmedel att ta till om rådgivningen inte leder framåt. Kommunen skall kunna ge råd och hjälpa till att utforma avtal, men i slutänden skall ansvaret för barnets försörjning vila på föräldrarna. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

4. Samlad utredning om bidrag m.m. som påverkar barn, punkt 5 (m, fp, kd, v, c)

av Sven Brus (kd), Per Westerberg (m), Linnéa Darell (fp), Ulla Hoffmann (v), Tobias Billström (m), Solveig Hellquist (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en samlad utredning om bidrag m.m. som påverkar barn till särlevande föräldrar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf17 yrkande 2.

Ställningstagande

Barn till föräldrar som gått skilda vägar är ofta ekonomiskt och socialt utsatta. Det finns ett behov av att ta ett större grepp om de bidrag och regler som påverkar möjligheterna till en väl fungerande försörjning av och omsorg om dessa barn. Det behövs en samlad utredning ur ett barnperspektiv om de bidragsregler som påverkar barn till särlevande föräldrar. Utredningen bör även beakta de stora kostnaderna för barnet och hur kost-

nadsansvaret fördelas mellan föräldrarna. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning som ser till hela försörjningsbilden. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (m, c)

Per Westerberg (m), Tobias Billström (m), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m) anför:

Barnbidraget är till för barnens och inte föräldrarnas försörjning varför det borde gå till den förälder som bär huvudansvaret för barnets kostnader och därmed vara könsneutralt. En stor kostnad för barn upp till mellanstadieåldern är oomtvistligen avgifterna för barnomsorg och skolbarnsomsorg. Räkningen för dessa går i dag till den adress där barnet är folkbokfört, om inte föräldrarna anger annat. En möjlig lösning skulle kunna vara att betala ut barnbidraget till den förälder som barnet är folkbokfört hos, om inte föräldrarna gemensamt anmäler annat.

2. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (kd)

Sven Brus (kd) anför:

Vi vill se en familjepolitik som skapar valfrihet och rättvisa, som ger föräldrar makt att bestämma över sin egen tid med barnen. Det är väsentligt att det skapas förutsättningar för såväl särlevande som sammanboende föräldrar att ge trygghet åt barnen. Flera utredningar och undersökningar har bekräftat att familjer som består av en ensamstående med barn ofta är utsatta i samhället, såväl socialt som ekonomiskt. Det är viktigt att både stärka och uppmuntra stabila relationer och stödja ensamstående. Politiken måste fungera för alla typer av familjer och utformas så att barnen får bästa tänkbara skydd.

För barn är det viktigt att etablera en god relation med både mamma och pappa – vare sig de lever tillsammans eller isär. Det är angeläget att samhället stödjer föräldrar – både mammor och pappor – att ta ansvar för sina barn och skapa möjligheter att för dem att vara goda förebilder. Så långt som möjligt bör föräldrarnas förmåga att samarbeta uppmuntras och onödiga grogrunder för konflikter bör tas bort.

Idén att möjliggöra en delning av barnbidraget mellan föräldrarna är positiv så länge barnets bästa sätts i centrum och samarbete mellan föräldrarna underlättas. En delning bör syfta till att minska konfliktytorna mellan föräldrarna, inte öka dem. Därför motsätter vi oss förslaget om att barnbidraget skall kunna delas efter ansökan av endast en förälder.

Regler om delat barnbidrag måste ha barnets bästa som vägledande princip. ”Mjuka övergångar” mellan olika boendelösningar för barnen måste möjliggöras och det måste vara möjligt för föräldrarna att låta barnens behov vara styrande över den boendeform som väljs.

3. Delat barnbidrag och vårdbidrag, punkt 1 (v)

Ulla Hoffmann (v) anför:

I dag har ensamstående kvinnor med barn en ekonomiskt svårare situation än andra hushåll. De har även en betydligt lägre standard än ensamstående män med barn. Dessa ekonomiska förutsättningar tydliggör vikten av att barnbidragets ursprungliga syfte bibehålls, nämligen att bidra till kostnaderna för barnets försörjning. Efter anmälan av endast en förälder bör barnbidraget vid växelvis boende kunna delas under förutsättning att även försörjningsansvaret delas rättvist mellan vårdnadshavarna. Ett motsvarande förfarande som det för umgängesavdrag skulle kunna utformas gällande barnbidraget för att bättre säkerställa hur kostnaderna för barnets försörjning fördelas mellan föräldrarna och i syfte att finna en lämplig metod för en redovisning av kostnadsansvaret vid växelvis boende.

4. Underhållsbidrag vid växelvis boende, punkt 4 (fp)

Linnéa Darell (fp) och Solveig Hellquist (fp) anför:

I dag finns ingen skyldighet att betala underhållsbidrag vid växelvis boende. Föräldrarna skall sörja för sin del av utgifterna när de har barnet hos sig. Om föräldrarna hade bott ihop med barnet hade naturligtvis den med högst inkomst fått ta ett större ekonomiskt ansvar för barnet. Det finns inget skäl att den ordningen skall upphöra för att föräldrarna separerar. Den av föräldrarna som har högre inkomst bör betala underhåll för barnet till den med lägre inkomst. Samtidigt skall naturligtvis föräldrarna dela på de utgifter de har för barnets räkning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:20 Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m.:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
2. lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag.

Följdmotioner

2005/06:Sf12 av Carl-Axel Roslund och Cecilia Magnusson (båda m):

Riksdagen beslutar att avslå proposition 2005/06:20 i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06:Sf13 av Per Westerberg m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag att barnbidrag skall kunna delas vid växelvis boende efter anmälan av endast en förälder, i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barnbidraget vid växelvis boende bör gå till den förälder som bär huvudansvaret för barnets kostnader.

2005/06:Sf14 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

1. Riksdagen avslår proposition 2005/06:20 Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m..
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med ett nytt förslag till möjligheten att dela barnbidraget i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06:Sf15 av Bo Könberg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatorisk anmälan av vem av föräldrarna som skall få barnbidraget.
2. Riksdagen avslår regeringens proposition i den del som avser möjlighet för endast en förälder att begära delning av barnbidrag.
3. Riksdagen avslår regeringens proposition i den del som avser möjlighet för endast en förälder att begära delning av vårdbidrag.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om underhållsbidrag vid växelvis boende.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om skyldighet för kommunerna att bistå med ekonomisk rådgivning för särboende föräldrar.

2005/06:Sf16 av Ulla Hoffmann och Kalle Larsson (båda v):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om delat barnbidrag vid växelvis boende samt vårdbidrag i enlighet med vad i motionen anförs.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag samt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag i enlighet med vad i motionen anförs om obligatorisk gemensam anmälan vid växelvis boende.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över hur ett motsvarande förfarande som det för umgängesavdrag skulle kunna utformas gällande barnbidraget.

2005/06:Sf17 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

1. Riksdagen avslår förslaget att barnbidraget skall kunna delas enbart på anmälan från den ena föräldern.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en samlad utredning ur ett barnperspektiv om de bidrags- och underhållsregler som påverkar barn till föräldrar som ej har delad vårdnad.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag

Härigenom föreskrivs att 4 och 4 a §§ lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

En förälder som ensam har vårdnaden om ett barn har rätt att uppbära allmänt barnbidrag för barnet. Vid gemensam vårdnad gäller följande. Rätt att uppbära allmänt barnbidrag har *barnets moder eller, om föräldrarna gör anmälan om det till Försäkringskassan, barnets fader*. Är den nu avsedde föräldern till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak för längre tid förhindrad att delta i vårdnaden, övergår rätten att uppbära bidraget till den andre föräldern. Bor barnet varaktigt tillsammans med endast en av föräldrarna, har efter anmälan den föräldern rätt att uppbära bidraget. Har barnet två särskilt förordnade vårdnadshavare, skall vad som sagts om *barnets moder och fader i stället gälla den kvinnliga respektive den manlige vårdnadshavaren*. Är barnets föräldrar eller för barnet särskilt förordnade vårdnadshavare av samma kön, skall vad som sagts om barnets moder i stället gälla den äldre av kvinnorna eller männen *eller, om de gör anmälan om det, den yngre av dem*.

En förälder som ensam har vårdnaden om ett barn har rätt att uppbära allmänt barnbidrag för barnet. Vid gemensam vårdnad gäller följande. Rätt att uppbära allmänt barnbidrag har *den förälder som anmäls som bidragsmottagare. Anmälan skall göras till Försäkringskassan av föräldrarna gemensamt. Om inte någon sådan anmälan görs har modern rätt att uppbära bidraget*. Är den nu avsedde föräldern till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak för längre tid förhindrad att delta i vårdnaden, övergår rätten att uppbära bidraget till den andre föräldern. Bor barnet varaktigt tillsammans med endast en av föräldrarna, har efter anmälan den föräldern rätt att uppbära bidraget. *Om föräldrarna inte bor tillsammans, men barnet är varaktigt bosatt hos båda föräldrarna (växelvis boende), får rätten att uppbära barnbidraget efter anmälan av båda föräldrarna delas så att bidraget utbetalas med hälften till vardera föräldern. Bidraget får delas även efter anmälan av endast en förälder, om det finns en lagakraftvunnen dom eller ett av socialnämnden godkänt avtal om växelvis boende, såvida inte den andra föräldern visar att sådant boende inte föreligger. Bidraget får också delas på anmälan av endast en förälder om underhållsstöd läm-*

¹ Senaste lydelse 2004:799.

nas till barnet enligt 3 § andra stycket lagen (1996:1030) om underhållsstöd. Har barnet två särskilt förordnade vårdnadshavare, skall vad som sagts om barnets föräldrar och moder i stället gälla barnets vårdnadshavare respektive den kvinnliga vårdnadshavaren. Är barnets föräldrar eller för barnet särskilt förordnade vårdnadshavare av samma kön, skall vad som sagts om barnets moder i stället gälla den äldre av kvinnorna eller männen.

I fråga om rätten att uppbära allmänt barnbidrag likställs med föräldrarna, som med socialnämndens tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Försäkringskassan får på framställning av socialnämnd förordna att allmänt barnbidrag för barn, som genom socialnämndens försorg placerats i enskilt hem, skall uppbäras av den som fostrar barnet. Har barnet placerats i enskilt hem av annan än socialnämnd, får sådant förordnande meddelas på framställning av den som enligt första stycket uppbär bidraget.

Allmänt barnbidrag lämnas endast om bidragsmottagaren är bosatt i Sverige.

4 a §²

Rätten att uppbära flerbarnstillägget tillkommer den som uppbär allmänt barnbidrag för de barn som flerbarnstillägget avser. Om barnbidrag har slutat utges för alla de barn som flerbarnstillägget avser, tillkommer rätten att uppbära flerbarnstillägget barnens vårdnadshavare. Om alla barn som berättigar till flerbarnstillägget är myndiga, eller om barnen saknar vårdnadshavare, tillkommer rätten den eller de föräldrar som barnen stadigvarande sammanbor med.

Skulle enligt första stycket två personer kunna uppbära flerbarnstillägget, betalas detta till *kvinnan eller, om de gör anmälan om detta, till mannen. Är personerna av samma kön, betalas flerbarnstillägget till den äldre av dem eller, om de gör anmälan om det, till den yngre.*

Skulle enligt första stycket två personer kunna uppbära flerbarnstillägget, betalas detta till *den person som anmäls som bidragsmottagare. Anmälan skall göras till Försäkringskassan av personerna gemensamt. Om inte någon sådan anmälan görs betalas flerbarnstillägget till kvinnan eller, om personerna är av samma kön till den äldre av dem.*

Om barnbidraget delas enligt 4 § första stycket för ett eller flera barn skall flerbarnstillägget beräknas enligt följande.

² Senaste lydelse 2002:606.

Flerbarnstillägget per månad för det antal barn som barnbidrag utges för divideras med samma antal barn. Denna kvot multipliceras med det antal barn för vilka det utges ett helt barnbidrag.

Flerbarnstillägget per månad för det antal barn som barnbidrag utges för divideras med samma antal barn. Denna kvot divideras med talet två och multipliceras därefter med det antal barn för vilka det utges ett halvt barnbidrag.

Det belopp respektive person får utgör summan av de belopp som erhålls vid beräkning enligt fjärde och femte styckena.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om allmänt barnbidrag och flerbarnstillägg som avser tid före ikraftträdandet.
  3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i de fall anmälan har gjorts före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag
dels att 18 § skall upphöra att gälla,
dels att 21 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §

Rätten till vårdbidrag får på ansökan av båda föräldrarna delas mellan dem så att bidraget betalas med hälften till vardera föräldern, om de har gemensam vårdnad om barnet eller, i fall som avses i 15 §, hade gemensam vårdnad vid tiden för dödsfallet.

Om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet eller, i fall som avses i 15 §, hade gemensam vårdnad vid tiden för dödsfallet får rätten till bidraget delas även på ansökan av ena föräldern, om det finns en lagakraftvunnen dom eller ett av socialnämnden godkänt avtal om växelvis boende, såvida inte den andra föräldern visar att sådant boende inte föreligger. Med växelvis boende avses att föräldrarna inte bor tillsammans men barnet är varaktigt bosatt hos båda föräldrarna. Bidraget får också delas på ansökan av en förälder om underhållsstöd lämnas till barnet enligt 3 § andra stycket lagen (1996:1030) om underhållsstöd.

Har en förälder flera barn som berättigar till vårdbidrag skall vid delning enligt första eller andra stycket vardera föräldern erhålla hälften av den del av bidraget som kan anses belöpa på respektive barn som omfattas av delningen. Om förutsättningarna för delad rätt till vårdbidrag inte är uppfyllda för ett barn för vilket det

föreligger rätt till vårdbidrag, betalas bidraget ut till den förälder som står för den huvudsakliga tillsynen och vården av barnet.

21 §¹

En socialförsäkringsnämnd skall avgöra ärenden om rätt till handikappersättning eller vårdbidrag. Vad som föreskrivs om socialförsäkringsnämnd i 18 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall då gälla.

En socialförsäkringsnämnd skall avgöra ärenden om rätt till handikappersättning eller vårdbidrag. Vad som föreskrivs om socialförsäkringsnämnd i 18 kap. 6 § *andra stycket* lagen (1962:381) om allmän försäkring skall då gälla. *Nämnden får dock överlämna till en tjänsteman vid Försäkringskassan att fatta beslut enligt 8 a § första och andra styckena.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.
  2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för beslut om delad utbetalning som har meddelats före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2004:841.

BILAGA 3

Reservanternas förslag

Reservation 1 (punkt 1)**Lydelse av 4 § första stycket lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag***Regeringens förslag*

En förälder som ensam har vårdnaden om ett barn har rätt att uppbära allmänt barnbidrag för barnet. Vid gemensam vårdnad gäller följande. Rätt att uppbära allmänt barnbidrag har den förälder som anmäls som bidragsmottagare. Anmälan skall göras till Försäkringskassan av föräldrarna gemensamt. Om inte någon sådan anmälan görs har modern rätt att uppbära bidraget. Är den nu avsedde föräldern till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak för längre tid förhindrad att delta i vårdnaden, övergår rätten att uppbära bidraget till den andre föräldern. Bor barnet varaktigt tillsammans med endast en av föräldrarna, har efter anmälan den föräldern rätt att uppbära bidraget. Om föräldrarna inte bor tillsammans, men barnet är varaktigt bosatt hos båda föräldrarna (växelvis boende), får rätten att uppbära barnbidraget efter anmälan av båda föräldrarna delas så att bidraget utbetalas med hälften till vardera föräldern. *Bidraget får delas även efter anmälan av endast en förälder, om det finns en laga-kraftvunnen dom eller ett av socialnämnden godkänt avtal om växelvis boende, såvida inte den andra föräldern visar att sådant boende inte föreligger. Bidraget får också delas på anmälan av endast en förälder om underhållsstöd lämnas till barnet enligt 3 § andra stycket lagen (1996:1030) om underhållsstöd.* Har barnet två särskilt förordnade vårdnadshavare, skall vad som

Reservanternas förslag

En förälder som ensam har vårdnaden om ett barn har rätt att uppbära allmänt barnbidrag för barnet. Vid gemensam vårdnad gäller följande. Rätt att uppbära allmänt barnbidrag har den förälder som anmäls som bidragsmottagare. Anmälan skall göras till Försäkringskassan av föräldrarna gemensamt. Om inte någon sådan anmälan görs har modern rätt att uppbära bidraget. Är den nu avsedde föräldern till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak för längre tid förhindrad att delta i vårdnaden, övergår rätten att uppbära bidraget till den andre föräldern. Bor barnet varaktigt tillsammans med endast en av föräldrarna, har efter anmälan den föräldern rätt att uppbära bidraget. Om föräldrarna inte bor tillsammans, men barnet är varaktigt bosatt hos båda föräldrarna (växelvis boende), får rätten att uppbära barnbidraget efter anmälan av båda föräldrarna delas så att bidraget utbetalas med hälften till vardera föräldern. Har barnet två särskilt förordnade vårdnadshavare, skall vad som sagts om barnets föräldrar och moder i stället gälla barnets vårdnadshavare respektive den kvinnliga vårdnadshavaren. Är barnets föräldrar eller för barnet särskilt förordnade vårdnadshavare av samma kön, skall vad som sagts om barnets moder i stället gälla den äldre av kvinnorna eller männen.

sagts om barnets föräldrar och moder i stället gälla barnets vårdnadshavare respektive den kvinnliga vårdnadshavaren. Är barnets föräldrar eller för barnet särskilt förordnade vårdnadshavare av samma kön, skall vad som sagts om barnets moder i stället gälla den äldre av kvinnorna eller männen.